

in de marge

**ingezonden reacties
commentaren of bedenkingen
hetzij bij de media-actualiteit
hetzij bij de gepubliceerde artikels.**

kanttekeningen bij lokale tv in vlaanderen

els de bens

Op 29 oktober 1988 startte AVS-Meetjesland zijn uitzendingen. Het ging om een priemeur aangezien van de 4 tot nu toe erkende lokale NOTV's (ATV-Antwerpen, RTVO-Waregem en RTLVLuven kregen eveneens een erkenning), AVS de spits afbeet. De onderliggende reden dat de 3 andere zenders nog niet van wal staken, is de onduidelijkheid omtrent de financieringswijze. Ondertussen blijven de aanvragen (een 25-tal) voor erkenning bij de Minister van Cultuur toestromen, die ze voor advies doorschuift naar het Comité van Experten en de Mediaraad. Een aantal leden van het expertencomité vrezen thans dat het met de lokale NOTV's dezelfde weg opgaat als met de NOR's. Het kabeldecreet is op vele punten dubbelzinnig en vaag zodat op een deregulerende wijze de lokale NOTV's de mediajungle worden ingestuurd. Zoals bij de NOR's zal op termijn de wet van de sterkste het halen en zal het commerciële model dominant zijn. Het concept dat aan de basis ligt van lokale televisie staat o.i. haaks op dit commerciële model. Lokale TV's moeten een complementair medium blijven; m.a.w. zij zijn "anders" dan de "grote TV-zenders" en spitsen zich toe op info en socio-culturele animatie uit de eigen regio. De benaming lokaal of regionaal doet niet ter zake: het verzorgingsgebied bestrijkt één welbepaalde regio. Gezien de kleinschaligheid, het semi-professionele karakter, het beperkte budget wordt dus zowel het zendbereik als de zendtijd beperkt. T.o.v. dit "complementair" model schiet het kabeldecreet duidelijk tekort en zal voor dit type NOTV's op termijn geen enkele overlevingskans zijn weggelegd. Binnen de mediaraad en het expertencomité is dan ook een beweging op gang ge-

komen, die een bijsturing en herformulering wenst van het huidige wettelijk kader. In de marge van dit heroriënterend denken, hebben wij hier een aantal kanttekeningen toegevoegd.

REGIO-AFBAKENING

In het uitvoeringsbesluit (hoofdstuk 2, art. 3) wordt het verzorgingsgebied beperkt tot een maximaal bereik van 25 % van het aantal Vlaamse kabelabonnees (VI. + Brussel). Dit criterium is veel te ruim gebleken. Het verzorgingsgebied van b.v. de reeds erkende ATV strekt zich uit over 3 provincies ! (van Antwerpen tot Leopoldsburg en Grimbergen).

Twee alternatieven zijn mogelijk :

- men segmenteert het kabelnet zodat slechts één bepaalde regio kan bereikt worden. Dergelijke segmenteringen zijn relatief duur en de kabelmaatschappijen zullen hiervoor waarschijnlijk niet willen opdraaien. Anderzijds moet opgemerkt worden dat de kabelmaatschappijen winstgevende bedrijven zijn en dat zij wellicht gemakkelijk dergelijke kosten kunnen dragen.

- een tweede alternatief : in de meeste kabelnetten bestrijkt de antennemast een welbepaalde regio. Het is dus aangewezen dat het zendgebied afgebakend wordt volgens de reikwijdte van de antennemast. In sommige grote steden zal men meerdere antennemasten in aanmerking moeten nemen. B.v. groot Gent wordt bediend door drie antennemasten. De regio-afbakening op basis van de antennemasten is alleszins veel concreter en realistischer dan het vage 25 %-criterium. De uitzendingen van b.v. de reeds operationele lokale zender AVS-Meetjesland bestrijken via één antennemast de stad Eeklo en de 12 omliggende gemeenten, die samen één regio vertegenwoordigen.

INHOUDELIJKE OPVULLING

De uitvoeringsbesluiten van het kabeldecreet leggen enkel voor de nieuwsuitzendingen de verplichting op om ze inhoudelijk af te stemmen op het verzorgingsgebied. Dit is veel te ruim ! Een lokale tv-zender moet zich in zijn totaalaanbod tot de regio richten.

Dit impliceert meteen dat de programma-tie zal beperkt worden tot info en allerhande socio-culturele animatie uit de regio. Lokale televisie moet anders zijn dan de grote televisie, complementair. Het hele traditionele fictie- (series, speelfilms) en ontspanningsaanbod (o.m. quiz, spel, show, etc.) hoort niet thuis op een lokale zender ; m.a.w. lokale tv-zenders hoeven geen VTM-tjes of BRT-tjes te worden.

Uit een recente enquête onder de kabelabonnees van het Meetjesland (Eeklo + 12 gemeenten), bleek trouwens dat de respondenten (85,5 %) van hun lokale zender een volledig op de regio afgestemd aanbod wensen ! (1) De TV-kijkers van een lokale zender opteren dus zelf voor het complementaire model ; men wil iets anders, aanvullend naast BRT, VTM.

ZENDTIJD

Volgens de uitvoeringsbesluiten van het kabeldecreet (hoofdstuk 2, art. 3, paragr. 4), kunnen de lokale zenders maximum 2 uur per dag (vóór 19.30 uur) uitzenden. Ook hier gaat het fout !

Kleinschalige tv-zenders kunnen onmogelijk 2 uur per dag televisie maken. De kostprijs van één uur televisie zal minstens 300.000 BF bedragen (bij de BRT per uur 800.000 BF).

Afgezien van de te hoge kosten kan geen enkele lokale zender twee uren per dag televisie brengen over het verzorgingsgebied. Het te verwachten scenario is voor de hand liggend : een aantal uren zullen opgevuld worden met aangekochte programma's.

Uit de AVS-enquête blijkt trouwens dat de kijker geen behoefte heeft aan 2 uren per dag lokale televisie ! Eén uur per week (61,4 %) of 1 maal om de 14 dagen (25,5 %) geniet de de voorkeur. Dagelijks de lokale zender in de huiskamer wil haast niemand (7,6 %). Ook hier refereert de respondent impulsief naar het "complementaire model" : men wil het op kleinschalige basis houden.

In Wallonië kunnen de lokale zenders maximum 1 uur per dag uitzenden ; de meeste beperken zich tot 1 of 2 uur per week.

Men kan zich eveneens vragen stellen over de opportuniteit om de lokale zenders uit de prime time te houden (vóór 19.30 uur). Het Waalse decreet legt deze verplichting niet op en laat het initiatief om het tijdstip van uitzending te bepalen over aan de lokale zenders. Door deze regulering van het Vlaamse decreet heeft de kabelmaatschappij vanaf 19.30 uur een kanaal vrij ! Het was toch duidelijk de bedoeling dat de kabelmaatschappijen minstens één kanaal voor lokale televisie openstellen ?

DE ROL VAN DE KABELMAATSCHAPPIJEN EN HET AANTAL TE ERKENNEN ZENDERS

Om een erkenning aan te vragen, moeten de kandidaat-zenders een instemming van de kabelmaatschappij om het tv-programma te verdelen, voorleggen. Hier geeft het kabeldecreet (uitv. art. 2, paragr. 5) een al te grote beslissingsmacht aan de kabelmaatschappijen. Indien men een weigering van de kabelmaatschappij oploopt, kan volgens het kabeldecreet (art. 3, paragr. 3) de Vlaamse Executieve, na de Mediaraad gehoord te hebben, de verplichting opleggen aan de verdeler de programma's door te geven. Men hoeft niet ! Dit is uiteraard een eerder theoretische ingreep ; de kabelmaatschappijen krijgen hier dus een belangrijke vinger in de pap. Het Waalse decreet verplicht de kabelmaatschappijen om de uitzendingen van de lokale zenders

te verdelen en wel op een speciaal daarvoor bestemd kanaal.

De argumentatie van de kabelmaatschappijen tegen dit standpunt is voor de hand liggend : het is onmogelijk alle lokale tv-zenders te verdelen wanneer hun aantal te groot wordt. Hier wringt inderdaad het schoentje. De Waalse wetgeving heeft deze moeilijkheid geanticipeerd door te stellen dat er per administratief arrondissement slechts één zender erkend wordt. In geval van meerdere aanvragen per regio zullen er dan ook onderling afspraken moeten gemaakt worden door de verschillende kandidaat-zenders, die zich samen tot één zender kunnen groeperen. Deze formule zou bovendien de kosten van de materiële uitrusting kunnen drukken doordat de lasten gemeenschappelijk gedragen worden. In Wallonië is er een algemeen overkoepelend, coördinerend orgaan, nl. Vidéotrème, dat zich bezighoudt met dergelijke problemen.

FINANCIERING

Het kabeldecreet rept met geen woord over de financiering ! De financiering is hier nochtans van cruciaal belang en zal grotendeels het profiel van de lokale tv-zenders bepalen.

Indien men voor een commercieel scenario opteert, nl. alle inkomsten uit de reclame, dan verwerpt men meteen het complementaire model van de kleinschalige, op de regio afgestemde zender. Reclamewerwing impliceert onvermijdelijk regio-uitbreiding.

Het Waalse decreet beperkt dan ook het aandeel van de reclame en sponsoring tot ongeveer 1/4 en verzekert de rest van de financiering door subsidies van het Ministerie van Cultuur, van de lokale overheid en van het Ministerie van Tewerkstelling (heel wat personeelsleden zijn BTK-ers).

Tijdens het recente congres dat te Namen door Vidéotrème georganiseerd werd op 9-10 maart jl., werd herhaaldelijk gewezen

op het belang van deze steun uit publieke middelen. Ook tal van buitenlandse deelnemers onderstreepten te Namen dat lokale tv-zenders hun eigenheid verliezen wanneer ze volledig gefinancierd worden uit reclame : schaalvergroting, networking en vervlakking worden dan schering en inslag. Men kan ook nog aan bijkomende financieringsmiddelen denken, b.v. lidgelden van de leden van de lokale vereniging, subsidies vanwege de kabelmaatschappijen, ... In Wallonië stelt bovendien de Waalse Gemeenschap subsidies ter beschikking voor de uitrusting van studio- en opnamemateriaal van de erkende lokale tv-zenders. De enig aangewezen structuur is dan ook een v.z.w.; de wetgever heeft in Vlaanderen echter een ambivalente formule uitge-

dokterd : een vennootschap of een v.z.w. In deze dubbele constructie zullen op termijn de commerciële vennootschappen de v.z.w.'s wegdrummen.

Hopelijk zal in Vlaanderen de politieke wil aanwezig zijn om het "complementaire" model te realiseren. Uit de hier reeds geciteerde enquête blijkt ondertussen dat de AVS-kijkers opgetogen zijn met "hun" kleine televisie ; de belangstelling (65,6 %) is groot en de waardering positief (68,4 %). Er is dus wel degelijk een behoefte aan het complementaire model.

NOTEN

- (1) De Bens, E. en Vyncke, P. (1989), *De eerste Vlaamse lokale tv-zender : AVS-Meetjesland. Een verkennend kijkersonderzoek*. Gent, RUGent, 60 blz.